



Sygn. akt III KK 482/13

## **WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 6 lutego 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Grzegorzcyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Roman Sądej

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Anna Korzeniecka-Plewka

w sprawie **A. K.**

skazanego z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

zarządzonym w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 6 lutego 2014 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego, w zakresie rozstrzygnięcia w pkt 4 odnoszącym się do orzeczonej nawiązki

od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w B.

z dnia 10 kwietnia 2013 r.

**1. uchyla zaskarżony wyrok w zakresie rozstrzygnięcia, którym orzeczono od oskarżonego nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego Nadleśnictwa (pkt 4 części dyspozytywnej tego wyroku) i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w B. do ponownego rozpoznania,**

**2. na podstawie art. 455 w zw. z art. 536 i art. 537 § 1 k.p.k. uchyła w pkt II tego wyroku, we wskazanej tam podstawie wymiaru kary, przywołanie w niej art. 290 § 1 k.k.**

#### UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem A. K. został uznany winnym zarzucanego mu czynu polegającego na tym, że w okresie od 28 września do 10 października 2012 r. dokonał czterokrotnie, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, zaboru w celu przywłaszczenia drewna grabowego ze stosów w postaci wałków o łącznej wartości 1985,66 zł z terenu lasu państwowego w określonych obrębach, który to czyn był zakwalifikowany z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i skazał go za to na podstawie art. 290 § 1 w zw. z art. 278 § 1 k.k. i w zw. z art. 12 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawiesił na okres próby 2 lat, orzekając, także na podstawie art. 290 § 2 k.k., od niego na rzecz pokrzywdzonego Nadleśnictwa, nawiązkę w kwocie 3971,32 zł. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 18 kwietnia 2013 r. bez zaskarżania (k. 204).

W grudniu 2013 r. kasację od tego wyroku wywiódł na korzyść skazanego Prokurator Generalny, ale jedynie w części dotyczącej orzeczenia o nawiązce, zarzucając obrazę art. 290 § 2 k.k., polegającą na orzeczeniu wobec A. K. nawiązki na podstawie tego przepisu, mimo że nie został on skazany za wyrąb drzewa w lesie ani za kradzież wyrąbanego albo powalonego drzewa, jak tego wymaga ten przepis lecz za kradzież drewna grabowego. Wywodząc w ten sposób skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części, a więc bez wydawania orzeczenia następczego.

#### **Rozpoznając tę kasację Sąd Najwyższy zważył, co następuje.**

Kasacja ta jest zasadna w oczywistym stopniu, a wniesiona na korzyść oskarżonego, została rozpoznana na posiedzeniu, o jakim mowa w art. 535 § 5 k.p.k. Rzecz bowiem w tym, że – jak wskazuje się słusznie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, przepis art. 290 § 2 k.k., ogranicza wyraźnie możliwość orzeczenia nawiązki jedynie w razie skazania sprawcy za wyrąb drzewa w lesie, o którym mowa w § 1 tego przepisu, albo za kradzież drzewa wyrąbanego lub powalonego. Nie odnosi się on tym samym do sytuacji, gdy sprawca zostaje skazany nie za kradzież drzewa, lecz za kradzież drewna (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z

dnia: 3 września 2009 r., V KK 171/09, OSNKW 2010, z. 2, poz. 16, z 26 października 2011 r., IV KK 298/11, LEX nr 1027195, z 2 kwietnia 2012 r., V KK 429/11, LEX nr 1133986, czy z dnia 16 lipca 2013 r., III KK 198/13, LEX nr 1335578). Jak zaś wcześniej wskazano, skazanemu przypisano czyn polegający na zaborze w celu przywłaszczenia drewna ze stosów w postaci określonych wałków, a nie drzewa w wypadkach wskazanych w art. 290 § 2 k.k. Doszło zatem w tej sprawie bez wątpienia do rażącego naruszenia prawa materialnego, które przy tym wręcz miało wpływ na treść zaskarżonego wyroku. Stąd oczywista zasadność tej kasacji.

Nie oznacza to jednak, aby można było podzielić wniosek skarżącego, domagającego się jedynie ograniczenia się Sądu Najwyższego do uchylenia rozstrzygnięcia o wadliwie zasądzonej nawiązce, bez wydawania orzeczenia następczego. Nie zauważa on bowiem, że w sprawie niniejszej w akcie oskarżenia zawarty był też wniosek o zobowiązanie skazanego do naprawienia szkody pokrzywdzonemu Nadleśnictwu przez zapłatę na jego rzecz kwoty równej wartości skradzionego drewna (k. 174v). Sąd Rejonowy uchylił się od rozpoznania tego wniosku, a to – jak należy zakładać – dlatego, że orzekł o nawiązce w wysokości podwójnej wartości przedmiotu przypisanego oskarżonemu przestępstwa, co przewiduje zastosowany w tej sprawie – choć wadliwie – art. 290 § 2 k.k. Tym samym jednak ograniczenie się jedynie do uchylenia wadliwego orzeczenia o nawiązce godziłoby w wyrażony wyraźnie w art. 2 § 1 pkt 3 k.p.k. obowiązek uwzględnienia w postępowaniu karnym prawnie chronionych interesów pokrzywdzonego.

Błędne rozstrzygnięcie Sądu co do podstawy prawnej orzeczonej nawiązki, nie może powodować, że w związku z tym pokrzywdzony ma być zmuszony do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych z racji szkody wyrządzonej mu przypisanym skazanemu przestępstwem na drodze procesu cywilnego. Dlatego też Sąd Najwyższy uznał, że w ramach tej kasacji jest możliwe, po uchyleniu błędnego rozstrzygnięcia w przedmiocie nawiązki, przekazanie sprawy Sądowi *meriti* w zakresie rozpoznania wniosku pokrzywdzonego o zobowiązanie sprawcy do naprawienia szkody wyrządzonej swym czynem, czyli orzeczenia innego środka karnego niż zasądzona nawiązka. Obowiązek ten przy tym jest zdecydowanie

łagodniejszy od owej nawiązki, gdyż obejmuje jedynie wartość zagarniętego drewna, a nie podwójną jego wysokość, jak to orzeczono w uchylonym rozstrzygnięciu.

Niezależnie od powyższego, Sąd Najwyższy poza granicami kasacji i podniesionymi w niej zarzutami, uznał za niezbędne skorygowanie podstawy wymiaru kary za przestępstwo przypisane oskarżonemu. Jak wskazano wcześniej, w podstawie tej, poza przepisem art. 278 § 1 k.k., pojawił się również art. 290 § 1 k.k., choć opis czynu w żadnej mierze nie wskazywał na jakiegokolwiek znamię wymagane przez ten ostatni przepis. Skoro zaś, stosownie art. 536 k.p.k., **Sąd Najwyższy może rozpoznać kasację w zakresie szerszym, niż wyznaczają to jej granice i podniesione zarzuty, m.in. w wypadku określonym w art. 455 k.p.k., a więc odnośnie poprawienia błędnej kwalifikacji prawnej czynu, to możliwe jest również, a *maiori ad minus*, poprawienie podstawy wymiaru kary, gdy w określonym zakresie nie odpowiada ona jakimkolwiek znamionom przypisanego czynu. Nie można jednak uczynić tego przez dokonanie odpowiedniej zmiany w zaskarżonym wyroku, jako że jedynym dopuszczalnym orzeczeniem reformatoryjnym w postępowaniu kasacyjnym jest tylko uniewinnienie oskarżonego (art. 537 § 2 k.p.k.). Poprawienie zatem podstawy wymiaru kary – jak i kwalifikacji prawnej czynu – jest zatem możliwe wyłącznie przez uchylenie fragmentu rozstrzygnięcia, w którym podano wadliwy przepis.** Tak też rozstrzygnięto w sprawie niniejszej, uchylając z podstawy wymiaru kary powołany tam przepis art. 290 § 1 k.k. Rozstrzygnięcie takie oznacza poprawienie podstawy wymiaru kary, ale bez dokonywania pozytywnej zmiany w tej podstawie, a więc nie godzi w wymogi art. 537 § 2 k.p.k. Jest przy tym korzystne dla skazanego, jako że podstawą prawną wymiaru mu kary pozostaje jedynie art. 278 § 1 k.k.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w wyroku.